

Boerderijstichting Noord-Holland

VRIENDEN VAN DE STOLP

nieuwsbrief nr. 30, mei 2001

Vierkant visitekaartje

In deze Nieuwsbrief staat de Beemster centraal. Niet zonder speciale reden want vanaf 19 mei heeft onze Boerderijstichting een dépendance in deze stolpenrijke droogmakerij in Noord-Hollands midden. In het Infocenter Beemster, gevestigd in het statige voorhuis van het agrarisch complex Westerhem uit 1877.

FOTO: MART GROENTJES

Het Infocenter Beemster met het Agrarisch Museum.

Onder vlag en vleugel van de Stichting Beemster Werelderfgoed is de Boerderijstichting een der participanten van dit bezoekerscentrum. Dat betekent: een openbaar loket voor vragen en advies; informatie, documentatie en activiteiten als tentoonstellingen, excursies en lezingen. Samen met de overige participanten: Historisch Genootschap Jan Adriaanszoon Leeghwater, Stichting Plattelandsvernieuwing Beemster en op termijn wellicht ook VVV Beemster's Welvaart, wordt de bezoeker gewezen op alles wat de Beemster uniek maakt zoals het markante verkavelingspatroon van de 17de eeuwse droogmakerij, de rijzige stolpen met stadse gevels, de grote variatie in land- en tuinbouwproducten, de vijf forten van de Stelling van Amsterdam (ook Werelderfgoed) en het bijzondere museum Betje Wolff.

De boerenstolp achter het Infocenter is sinds vorig jaar het domein van het Agrarisch Museum. Ook in deze nieuwsbrief: de aankondiging van de stolpen-excursie in Waterland op zaterdag 9 juni en een overzicht van het Stolpen-inventarisatieproject. ▲

Leden-actie

De ledenactie 'Vrienden werven nieuwe Vrienden' heeft 77 nieuwe leden opgeleverd. Een mooi aantal maar toch iets minder dan we hadden verwacht (de actie loopt nog door en we spiegelen ons daarbij aan de naam van een stolp in de Beemster: 'Niet Zonder Hoop'). De winnaar van deze actie die de meeste leden wierf en een overnachting voor

INHOUD

- ▲ *Stolpen-excursie voorjaar 2001*
- ▲ *Beemster Werelderfgoed*
- ▲ *De stolpen van de Beemster*
- ▲ *Infocenter Beemster*
- ▲ *Plattelandsvernieuwing Beemster*
- ▲ *Steeds meer stolpen?*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*
- ▲ *Stolpenwinkel*

Lid 2001

Bij deze Nieuwsbrief is de acceptgirokaart voor de jaarlijkse bijdrage meegezonden. Het lidmaatschap is minimaal f 25,-. Een hoger bedrag, zoals veel leden het afgelopen jaar doneerden, stellen wij zéér op prijs. De financiële situatie is uitermate benepen en extra activiteiten zijn nauwelijks mogelijk. Graag bij het invullen van de acceptgiro uw naam invullen in verband met de ledenadministratie; ook bij verhuizing graag tijdige opgave.

Voor de nieuwe leden die de afgelopen maanden al een acceptgiro overmaakten geldt de bijgezonden accept uiteraard niet, ook niet voor degenen die het lidmaatschap automatisch overmaken. ▲

twee personen in de Boerenkamer krijgt aangeboden is de heer **Jan J. Bakker** uit Medemblik. Hij wierf maar liefst 34 leden!

Jan Deckwitz uit Uitgeest ronselde tien nieuwe leden en ontving de map Noord-Hollandse Landelijke Bouwkunst van de SHBO.

Overigens nam het totale ledenaantal/stolpbewoners sinds mei vorig jaar toe met 175 waarmee half april 2001 het aantal van 1.000 bijna is bereikt. ▲

Vrijstaande stolpwoonboerderij
Noordbeemster, Middenweg 25

Vraagprijs
f 1.950.000,- k.k.

In het WERELD-erfgoed de Beemsterpolder thans in de verkoop VRIJSTAANDE WOONBOERDERIJ met ACHTERAANBOUW, rondom erf, tuin. Voorts diverse gebouwen bestaande uit een grote garage /stalling, veestellingen, opslagruimte, verhard erf, fraaie tuin etc. De woonboerderij is recent zeer ingrijpend gerenoveerd tot een zeer comfortabel woongebeuren. Geheel zeer verzorgde staat van onderhoud. Meer uitgebreide documentatie beschikbaar.
6 hectare grond bij te kopen!

Amsterdam 020 671 61 91 Edam-Volendam 0299 37 30 40 Hoorn 0229 27 17 77 Purmerend 0299 42 88 98 Stede Broec 0228 52 10 52

Eénmaal, andermaal ... **van Overbeek**

Kijk naar het actuele aanbod op internet: www.vanoverbeek.nl - Bel voor informatie: 0299 42 88 98

**STEENHANDEL
MARTIEN MOL BV**
Tel. 072 - 5091707
Postbus 60 - 1870 AB - Schoorl

- groothandel in oude bouwmaterialen
- in- en verkoop gebruikte straatstenen
- gebikte metselsteen - dakpannen - plavuizen
- wandtegeltjes - ijzerwerk - hekwerk - enz.
 - schouwen en oud sanitair

OPSLAG:

Zijperweg 20, industrieterrein Lagedijk
Schagen
Tel. 0224 - 215235

Sfeer van
Weijntjes

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Centrum - Amsterdam Z.O. - Utrecht
Naarden - Den Bosch - e-mail info@weijntjes.nl
Tel: 020 - 3113646 - Internet: www.weijntjes.nl

Heeft u bouwplannen?

Bouwer van burger- en utiliteitsbouw, restauratie, renovatie, onderhoudswerken en projectontwikkeling.

Akerbouw b.v.
Geesterweg 6a
1911 NB Uitgeest
0251-315817

NVOB
Nederlands Verbond
van Ondernemers
in de Bouwnijverheid

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij De Veenhoop

Hoornseweg 2
1687 ND WOGNUM
telefoon 0229 57 22 57

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.
*Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steenriet
vanaf f 1,85 %_{oo}*

ARCHITECTEN- EN INGENIEURSBUREAU W.A. DE HERDER BNA

Varkensgrasweg 3 - 5
WESTERLAND - HIPPOLYTUSHOEF

telefoon: 0227 - 591474
telefax: 0227 - 591931

de Zinger

Traditionele stijlinterieurs

*Ontwerp en uitvoering van
interieurbetimmeringen
in traditionele en
landelijke bouwstijl.*

**Antieke bouwmaterialen
en restauratiewerken.**

Gespecialiseerd in:
*keukeninterieurs met onopvallend
geïntegreerd hedendaags comfort.*

de Zinger

Traditionele stijlinterieurs

Toonkamer en opslag:
Noorddijk 18, Noordbeemster
Telefoon 0299 690273
Fax 0299 690474
Geopend: dinsdag t/m zaterdag
van 11.00 tot 17.00 uur.

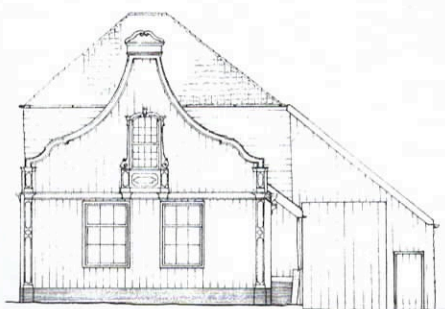

(Zie bon op pagina 7)

Voorjaarsexcursie Stolpen 2001

Op zaterdag 9 juni bezoekt onze stolpenexcursie vier boerderijen in Waterland. Vanwege de grote belangstelling voor de excursies is het plan dit jaar twee van deze activiteiten te organiseren; in het najaar volgt nog een excursie 'ergens in de Noordkop'. De Waterlandse stolpendag belooft een heel bijzondere te worden want de tocht wordt met twee schuiten ('boerenplatten') afgelegd. Zodoende komt het heel bijzondere waterlandschap met zijn unieke vergezichten ten volle tot zijn recht. De oudste vorm van de stolp, de hooihuis- en langhuisboerderij, domineerde tot voor kort het dorpsbeeld en landschap van deze streek. Alles in houtbouw in verband met de slappe veenbodem. Maar in Waterland gaat door verschillende oorzaken de oorspronkelijke bouw meer en meer tot het verleden behoren. Met de excursie maken we kennis met nog twee vrijwel authentieke exemplaren van dit type. Bezoekt worden twee stolpen in Broek in Waterland, één in de Belmermeer en één in Zuiderwoude.

Opgeven voor deze excursie is mogelijk door het inzenden van de bon op pag. 7. Inschrijving op basis van volgorde van binnenkomst. Gegadigden die niet eerder aan een excursie deelnamen krijgen voorrang. Er is capaciteit voor in totaal 60 personen. Deelname is f 50,- p.p., inclusief vaartocht, exclusief lunchkosten. De deelnemers ontvangen na overmaking van de deelnamekosten een uitvoerige beschrijving van het programma, het vertrekpunt, parkeer- en lunchmogelijkheden. De excursie wordt door 'stolpendeskundigen' begeleid.

Broek in Waterland, Laan 4.

Overzicht van het programma:

- *De stolp 'Geynhoeve'* is een eind 19de eeuws, fors exemplaar met twee vierkanten en bewoond door vijf gezinnen (één ervan in de staart). Gelegen in de Belmermeer (drooggelegd in 1628), aan het Bozenmeertje; een plek die het paradijs wel heel dicht benadert. Op de nok zie je de zogenoemde stoeltjes, lijkend op vroegere houten melkkrukjes: het zijn de ventileringsskolommetjes van de hooiberging, typisch voor Waterland en omgeving. Een hoogstammenboomgaard en brongasketel sieren het erf.

Interessant is de aanpassing van deze stolp voor woondoeleinden; de leden van de bewonersvereniging hebben elk een deel op eigen wijze ingericht met één centrale ruimte. Al sinds 1978, en nog steeds met veel plezier.

- *Dijkeinde 1 in Zuiderwoude* is woon- en werkplek van de familie Truijen. Filip, bestuurslid en adviseur van onze Boerderijstichting, heeft er zijn architectenbureau in gevestigd. Een opmerkelijk stuk bouwkunst, deze van oorsprong wellicht 17de eeuwse stolp met gemetseld vooreind uit 1912, gelegen op een pseudoterp. Het vooreind is op basis van authentieke sporen teruggerestaureerd; erachter in de vroegere 'onvolledige' stolp is de hedendaagse woonkamer. Het erf en de tuin zijn stijlvol sober en de uitzichten rondom fantastisch.

- *Broek in Waterland, Laan 4.* Authentieke hooihuisboerderij uit de 18de eeuw van de familie Spaans.

Erachter een onvolledig stolp. Achter de sierlijke houten voor- en klokgevel is het woongedeelte met op het dak deftige geglazuurde zwarte pannen. Erachter de geweege kapberg met aankapping (waarin de dars), van rode pannen voorzien. Het erf is aangevuld met een houten wagenschuur en een

Zuiderwoude, Dijkeinde 1.

FOTO: WIJNDEL JONGENS

theehuis, -prieel-, verbonden met een houten brug naar 't eiland waar het vee graast. Deze in lichtblauw en wit geschilderde boerderij is uitvoerig beschreven in de 'stolpenbijbel' van L. Brandts Buys (pag. 223 e.v.) en werd door ons verkozen bij de Top 10 Stolpen; te zien op onze videoband.

In verband met de nog heersende MKZ is op het moment van verschijning van deze nieuwsbrief nog niet bekend of deze veehoudende boerderij begin juni toegankelijk is; de deelnemers krijgen tijdig bericht.

De vierde boerderij van deze excursie houden wij nog even geheim. De excursie wordt mede mogelijk gemaakt door de bereidwillige inzet van Staatsbosbeheer waarvan beheerder Ton Pieters het vaarprogramma verzorgt.

Het programma is opgezet door Wijndel Jongens, fotograaf en stolpenkenner. ▲

SCHILDERSBEDRIJF
POLMAN

Gerritsland 35 1621 CB Hoorn
tel: 0229 - 21 50 95 fax: 0229 - 24 73 23

BouwCenter BBN

"Ik vraag het gewoon aan BouwCenter"
Specialist in baksteen en dakpannen

Hoofdkantoor en toonzaal Schelphoek 2, Hoorn, Tel: 0229-283700, Fax: 0229-283777

Vestigingen:	Amsterdam, BouwCenter Amsterdam	Tel: 020-5853737
Hoorn, Schelphoek	Tel: 0229-283700	Purmerend, BouwCenter Van Bekkum
Den Helder	Tel: 0223-632224	Katwijk, BouwCenter Dijkstra Katwijk
Medemblik	Tel: 0227-541844	Edam, BouwCenter Eellink
		Tel: 0299-372424

Hout
aantasting?

Bel *De Houtarts!*

gratis

0800-0240200

Ruim 40 jaar gespecialiseerd in:

- Onderzoek op houtaantasting
- Bestrijding houtworm, huisboktor en de bonte knaagkever
- Zwamsanering op hout en muurwerk
- Polymeer-chemisch herstel van verzwakte balkeinden en houtconstructies
- Verkoop producten voor de vakman en de doe-het-zelver
- KOMO, ISO 9002, VCA gecertificeerd en lid NVO

VAN LIEROP

Impregneerbedrijven B.V.

Alphen a/d Rijn - Liempde (N.Br.) - Heerhugowaard - Echt (L) - Assen

Brandverzekering?

Prima verzekerd bij Univé.

Lage premie, goede voorwaarden
en een uitstekende service!

UNIVÉ
VERZEKERINGEN

Daar plukt u de vruchten van!

Andijk, Bovenkarspel, Medemblik,
Middenmeer, Schagen en Venhuizen
(0227) 54 00 40

e-mail: westfriesland@unive.nl

Bouwbedrijf
G.J. Rotteveel & Zn. v.o.f.

AANNEMERS B. & U.

*Voor alle
bouwwerken
op en om
het boerenerf.*

ZUIDERVAART 133, 1847 LK ZUID SCHERMER
TELEFOON 072 - 5044256, FAX 072 - 5044513

MAATWERK IN:

**KOZIJNEN
RAMEN
DEUREN
TRAPPEN
LIJSTWERK**

Visser Hraam

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam

BAMBOES BIJ ONS TE KIJK EN TE KOOP

Het ruimste assortiment bamboeparket,
de dikste bamboestammen en de mooiste bamboeplanten
Uw parketvloer kan deskundig voor u worden gelegd.
Uw tuinhuis van bamboe bouwen wij op maat en
natuurlijk wordt u enthousiast geadviseerd bij de
aanleg van uw (bamboe)tuin. Graag tot ziens

BAMBOEPARK SCHELLINKHOUT / Charley Younge
Dorpsweg 125, 1697 KJ Schellinkhout,
Tel. 0229-501 309, Fax 0229-501 970
info-charleyyounge@bamboe-ic.nl / www.bamboe-ic.nl

Openingstijden: woensdag t/m zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur.
Maart, april en mei ook op zondag van 12.00 tot 16.30 uur.

Beemster Werelderfgoed

De Beemster is uitgeroepen tot Werelderfgoed en schaarft zich bij mondiale cultuurhistorische grootheden als de Chinese Muur en de piramiden van Gizeh. Het predikaat is verleend als voorbeeld van een vrijwel gaaf gebleven unieke manier van inrichting. Het principe ervan voert terug naar klassieke voorbeelden uit de Romeinse tijd en de Italiaanse Renaissance (Po-vlakte, Latina). In het begin van de 17de eeuw kwamen uit verschillende hoeken de ingrediënten voor zo'n nieuwe manier van inrichten samen: het met de VOC vergaarde kapitaal; de grote vraag naar landbouwproducten voor de toenemende stadsbevolking en de samenballing van kunst en wetenschap van de Hollandse

renaissance. In het nieuwe land van de Beemster kregen de plannenmakers alle ruimte en zo ontstond de Beemster aan de tekentafel.

Vierkanten

Opvallend is de verkaveling in geometrische patronen: met als uitgangspunt de kavelmaat van 180 x 900 meter. De korte zijden liggen aan weg en water. Vijf kavels naast elkaar maken een vierkant van 900 x 900 meter en vier van deze vierkanten vormen samen opnieuw een vierkant: van 1800 x 1800 meter, begrensd door vier wegen.

Aan de randen voegen de vierkante kavels zich naar het rafelige patroon van de omringende oude veenpolders,

FOTO: MART GROENTJES

Kaarsrechte wegen met iepen omzoomd.

gescheiden door de ringvaart. Kaarsrechte wegen met op de kruispunten de nederzettingen. En rijkelijk gestoffeerd met stolpboerderijen die op zichzelf ook weer uit een vierkant zijn ontstaan. ▲

De stolpen van de Beemster

FOTO: MART GROENTJES

Herenboerderij De Eenhoorn.

In 1637, 25 jaar na het droogvallen, stonden er in de Beemster zo'n 200 stolpen. In 1980 telt S. de Jong (voor de Stichting Historisch Boerderijonderzoek) er 319. In het kader van het Stolpeninventarisatieproject wordt nu door de Beemster boerderijkenners Jan de Groot en Cees de Waal de laatste hand gelegd aan de inventarisatie die gegevens en

beeldmateriaal opleveren over de meest recente situatie.

Wat is er zo bijzonder aan een Beemster stolp? De stolp, al vanaf het midden van de 16de eeuw in West-Friesland en op de zandgronden het algemeen voorkomende boerderijtype, kende met de droogmakerijen in de 17de eeuw een enorme verspreiding. De droogmakerijen,

vooral de Beemster, voerden een strikte regie voor wat betreft kavelindeling, wegenaanleg, beplanting en boerderijbouw. Alles toegesneden op doelmatigheid.

Doelmatig maar ook statig

De (pacht-) boerderijen van de Beemster werden gebouwd naar tekening en ontwerpbestek. De stolp bleek uitermate geschikt voor het middelgrote agrarische bedrijf en kwam hier tot grote bloei. In het begin bedreef de Beemster vooral akkerbouw, later vanwege het hoge grondwaterpeil en de inzakkende graanmarkt vooral veeteelt. De stedelijke opdrachtgevers zagen de Beemster ook als luthof en buitenverblijf en werden herenboer. De sierlijke renaissancegevels van hun Amsterdamse grachtenpand werden in de Beemster in de boerderijbouw verwerkt. Het model herenboerderij ontstond: een symmetrische voorgevel met de deur in het midden en een prominente topgevel in trap-, klok- of halsmotief. Tuin en erf naar de mode van die tijd en aan de weg een voornaam houten poort. Van dit statige type vind je er in de Beemster nog steeds een aantal zoals De Eenhoorn (1682), De Lepelaar (1683), Broedersbouw (1742), Portugal (1780) en Hoogerlust (1777).

Nieuw en nieuw voor oud

In de tweede helft van de 19de eeuw kende de landbouw een bloeiperiode en, zoals elders in Noord-Holland, werden er in die periode vele nieuwe boerderijen gebouwd en de oudere exemplaren vernieuwd, naar de mode van die tijd. Ook de beschikbaarheid

van (machinaal verwerkte) bouwmaterialen speelde daarbij een belangrijke rol. Zo werd veel meer steen in de gevels toegepast (alleen het stalgedeelte behield een houten wand), werd riet vervangen door dakpannen, de raamindeling werd veranderd met groter glasoppervlak en kwam de toepassing

van gietijzer in zwang voor gebruik aan hekken, poorten en ornamenten.

De Beemster stolp kreeg in de 19de eeuw elementen die typisch bij de ontwikkeling van deze droogmakerij horen. Zo ontstond het agrarisch complex met stolp en losstaand voorhuis en het fenomeen van de dubbele tuindeuren in de voorgevel. Veruit de meeste stolpen zijn van het Noord-Hollandse Normaaltype waarbij stal en dars evenwijdig liggen; het woongedeelte aan de voorzijde en de darsdeur in de achtergevel. Veeteelt is de meest voorkomende agrarische bedrijfsvorm maar ook akkerbouw, bollenteelt en fruitteelt (vooral in Zuidoostbeemster) komt voor.

FOTO: S. DANENBERG

De 'zwarte makker', de ketel van de brongasinstallatie zoals die op vele erven van Beemster boerderijen nog te vinden is. Uitgevonden door Beemster landbouwpionier Wouter Sluis in de 19de eeuw en bedrijfsvaardig gemaakt door het Beemster bedrijf Lankelma. Een slimme en goedkope energiebron die echter volgens het Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen een bron van vervuiling zou zijn. Na nieuw onderzoek en acties, met steun van onze Boerderijenstichting, zijn de hoge aanslagen voor de brongas-houders ingetrokken.

Relatief veel stolpen zijn nog agrarisch in gebruik. Hoeveel? Dat zal de komende inventarisatie uitwijzen. Het kenmerkende aanzicht van de werelderfgoed-droogmakerij wordt met de agrarische bedrijvigheid het best bewaard. Dat neemt niet weg dat andere, nieuwe functies van de stolp een bijdrage kunnen leveren aan het eigen karakter van de Beemster. Mits met zorg voor het authentieke erf en een verantwoorde aanpassing van het bouwwerk waarbij de authentieke stijl en soberheid de uitgangspunten moeten zijn. ▲

Infocenter Beemster

Van 19 mei af is het Infocenter Beemster geopend. Alle informatie en documentatie die aanleiding gaf tot de uitverkiezing van Leeghwater's 17de eeuwse droogmakerij wordt hier de bezoeker aangereikt. Onder vlag en vleugel van de Stichting Beemster Werelderfgoed zullen ook andere, nauw met de Beemster gelieerde, instellingen zich hier presenteren: Het Historisch Genootschap, De Stichting Plattelandsvernieuwing en straks hopen wij ook De VVV Beemster's Welvaart en onze Boerderijenstichting. Het Infocenter informeert en brengt de bezoeker in contact met de landschapelijke, agrarische en historische rijkdom van de unieke droogmakerij. Met fiets- en wandelroutes, museumbezoek, agrarische producten, boerderij-excursies,

lezingen en tentoonstellingen. In de Werelderfgoedwinkel o.a. onze publicaties en ook de bouwplaat van 'De Eenhoorn'. De Boerderijenstichting

biedt documentatie over boerderijen in en buiten de Beemster en verzorgt lezingen, tentoonstellingen en gesprekken.

Beemster's Infocenter is gehuisvest in het voorhuis van het boerderijcomplex Westerhem. Een typisch voorbeeld van

Deze zomer is een tentoonstelling ingericht met het werk van de (Beemster) fotograaf Wijndel Jongens, kenner bij uitstek van het cultuurhistorisch aanzicht van het Noord-Hollandse platteland. Hij toont naast landschappen vooral stolpboerderijen met karakteristieke details.

Ook is de reizende tentoonstelling 'De stolp in beeld' opgesteld, met het videoprogramma 'Top 10 stolpen' en 'Tweede gebruik'.

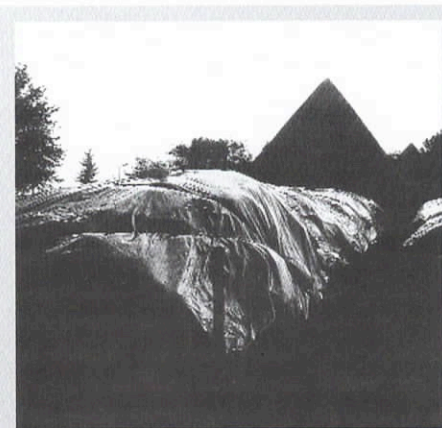

FOTO: WIJNDEL JONGENS

een Beemster herenhuis met achterliggende stolp. Het complex heeft een voornaam aanzien door de vrije ligging en oude boomgaard, naast andere statige 19de eeuwse panden aan de Middenweg. De toenmalige burgemeester Scheringa liet het complex in 1877 verrijzen. Eén van de voorkamers is de ontvangstruimte en de andere, ingericht als stijkkamer, biedt ruimte voor bijeenkomsten en spreekuren. In de overige kamers is een presentatieruimte ingericht (met doorlopende films); een bibliotheek en de authentieke keuken.

Infocenter, Middenweg 185, Middenbeemster. **Open:** ma t/m vrij: 10-18.00 uur, za en zo: 11-17 uur).

De stolp Westerhem

Achter het voorhuis staat de stolp waarin het Agrarisch Museum is ondergebracht. Architect Cornelis de Jong bracht de boerderij bouwkundig weer in goede staat. De inrichting is op een voortreffelijke manier gerealiseerd; geen opeenhoping van alle door de loop der tijd verworven en verkregen spullen maar een stolp 'in bedrijf', een Beemster boerderij waar je op een willekeurige dag rond 1900 binnen had kunnen lopen. De koestal met lange en korte regel en ongeschonden stalprofiel (de beesten staan in de wei), paardenstal voor drie paarden met hardstenen drinkbakken en ruif, de dars met tuigkast en Beemster boerenwagens. De eenvoudige kamer van de boerenknecht en in het midden zoals het hoort de berg, het vierkant. In dit gedeelte worden diverse activiteiten gehouden zoals lezingen en tentoonstellingen. Aan de houten wanden is de opkomst en ondergang van een Beemster stolp te zien in een serie indrukwekkende tekeningen van Henk Tol. Een team van vrijwilligers geeft dagelijks een rondgang door de stolp die door zijn effectieve opstelling veel zicht geeft op de constructie van kap en vierkant. De Pomologische Vereniging waakt over de oude boomgaard met de hoogstamfruitbomen.

Infocenter en Agrarisch Museum
Middenweg 185, Middenbeemster.

Open: 1 mei t/m 30 sept.:

di t/m vrij 11 - 17 u., za en zo 14 - 17 u.

1 okt. t/m 29 april: zo 14 - 17 uur. ▲

Boerenwagen en Speelwagen.

FOTO: CEES DE WAAL

stolpenwinkel bestelbon

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij:

- ... set(s) (aantal invullen) ansichtkaarten '8x Stolp op Kaart' à f 10,- (incl.porto)
- ... ex.(aantal invullen) videoband 'Stolpen van binnen en van buiten' à f 25,- (incl.porto)
- ... ex.(aantal invullen) Richtlijnennotitie 'De dans der Daklichten' (verschijnt eind juni) à f 17,50 (incl.porto)
- ... ex (aantal invullen) Fietsroute Beemster 'De Stolp te kijk' à f 3,50 (incl.portokosten)

Bij de bestelling wordt een acceptgiro bijgeleverd.

*Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.
Telefonisch bestellen: 072-581 68 88; per fax: 072- 581 68 87;
per e-mail: stolpen@xs4all.nl*

voorjaarsexcursie deelnamebon

Ondergetekende wil deelnemen aan de voorjaarsexcursie Stolpen 2001 in Waterland op zaterdag 9 juni aanstaande.

Naam: _____

Adres: _____

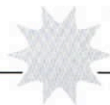
Postcode en woonplaats: _____

Telefoon: _____

Datum: _____

Aantal deelnemers (max. 2 personen): _____

*Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:
Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.*

VERMEER BEVEILIGINGSTECHNIEK

UW ADVISEUR EN INSTALLATEUR VOOR:

- INBRAAKDETECTIE
- CAMERABEWAKINGSSYSTEMEN
- TOEGANGSCONTROLE
- BRANDDETECTIE

De Oude Veiling 46 1689 AB Zwaag
TEL. 0229-271378 FAX. 0229-274183
WWW.VERMEERBEVEILIGING.NL

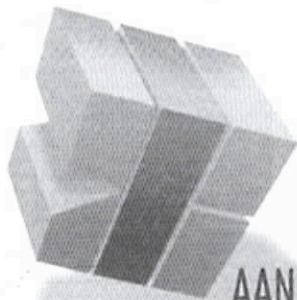
*Meer dan
300 soorten
gebruikte
dakpannen*

Nijverheidsweg 13
1671 GC Medemblik
tel. 0227 - 54 72 00

Openingstijden:
maandag t/m vrijdag 13.00 - 17.30 uur
zaterdags 09.00 - 13.00 uur

HOE KOMT U BIJ ONS?

Over de snelweg A7, afrit nr. 11, richting Medemblik. Over het spoorlijntje en de brug rechtsaf de Nijverheidsweg in.

AANNEMERSBEDRIJF BRAAK-BEEMSTER BV

- Utiliteitsbouw
- Bungalows
- Verbouwingen
- Onderhoud/Reparaties
- Bouwadvies

Jisperweg 76, 1464 NH Westbeemster - Tel. 0299-681436/683201 - Fax 0299-683945

ARNOLD'S BOUWMATERIALEN

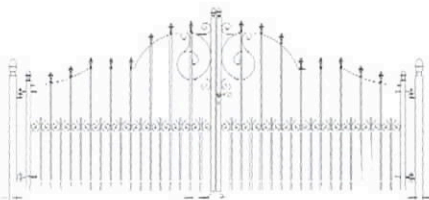
in- en verkoop oude bouwmaterialen

met name:
oude handvorm metselstenen
(Waal-, Vecht- en Rijnformaat),
plavuizen, tegels,
oude straatklinkers, etc.

Corr.adres: Magnusstraat 19, 1741 GP Schagen
Tel/fax: 0224 - 21 72 11 Mobiel: 06 - 53 85 88 66

op/maat

Postbus 566 1620 AN Hoorn
Dampden 10 Hoorn
Telefoon (0229) 25 87 58
Fax (0229) 23 87 68
E-mail metaal@opmaatwv.nl

**Sierpoorten en hekwerken
in diverse stijlen en uitvoeringen**

*Sinds 1924 een
begrip in de regio*

S I J M

RIETDEKKERSBEDRIJF

DORPSTRAAT 179 1689 GB ZWAAG
TELEFOON: 0229 - 262140 FAX: 0229 - 262140

KWANTES MAKELAARDIJ CV DE SLEUTEL TOT AGRARISCH BEZIT

Deelnemer INTERFARMS Emigratieservice v.o.f.

- Aan- en verkoop van bedrijven en land
- Onteigening
- Pachtzaken
- Melkquotum
- Agrarische taxaties
- Advies en begeleiding bij emigratie
- Buiten wonen

Middenweg 9, 1619 BL Andijk, Tel. 0228-592244

Professionele tuinaanleg & onderhoud

Gouw 105, 1616 DC Hoogkarspel,
tel. 0228-56 45 25 / 06-53 78 51 24
www.josvriendtuinen.nl

Plattelandsvernieuwing Beemster

In 1996 is een initiatiefgroep van boeren en burgers uit de Beemster ontstaan; het Beemster Collectief. Deze groep boeren en particulieren zagen steeds meer boerenbedrijven verdwijnen want ook in de Beemster staat de landbouw onder druk. Dicht bij de randstad wordt de invloed van de omgeving steeds indringender gevoeld en tegelijkertijd brengen de landbouwproducten op de wereldmarkt steeds minder op. Naar schatting zal een derde deel van de boerenbedrijven dan ook moeten stoppen. De Beemster is historisch gezien bedoeld en ingericht voor agrarische activiteiten en vormt nadrukkelijk de tegenhanger van de stedelijke omgeving. De landbouw typeert het landschap van deze droogmakerij en kent daarbij een grote diversiteit in de vorm van melkveehouderij, akkerbouw, fruitteelt maar ook bloembollenteelt.

Gevarieerde landbouw

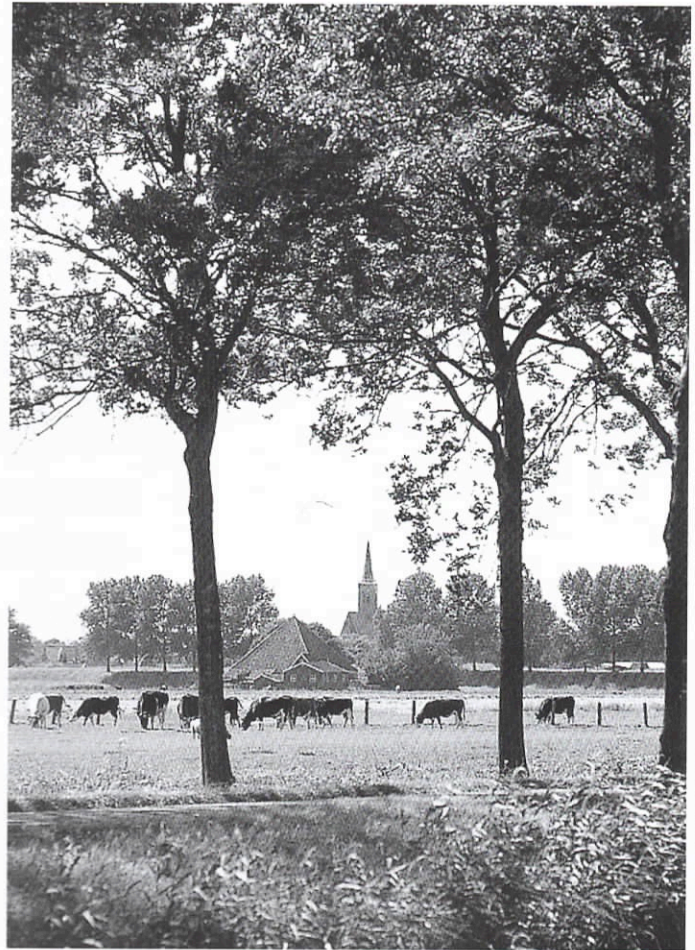
Het Beemster Collectief ziet kansen voor een gevarieerde landbouw zo dicht bij de stad en er werden gaandeweg ideeën ontwikkeld over plattelandsvernieuwing. In 1997 - 1998 werd daartoe een draagvlakonderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er zo'n 40 agrariërs en burgers ideeën hadden over plattelandsvernieuwing en -verbreding. In 1999 is vervolgens, met behulp van de Volkshogeschool Bergen, een ontwikkelingsplan opgesteld. Om de ideeën te

coördineren en te stimuleren is in 2000 de Stichting Plattelandsvernieuwing Beemster (SPB) opgericht. Belangrijkste doel is een trekkersrol te vervullen in de veelvoud van activiteiten die bij de individuele ondernemers leven. De Stichting Plattelandsvernieuwing Beemster zal hierbij optreden als aanspreekpunt en heeft als doel om boeren te ondersteunen bij hun activiteiten tot bedrijfsverbreding.

Werkgroepen

Plattelandsvernieuwing is een zeer breed begrip. De activiteiten van de SPB zijn dan ook opgedeeld in vier speerpuntonderdelen. De daaruit volgende activiteiten worden verder uitgewerkt in de gelijknamige werkgroepen:

- Landbouw en Zorg

Agrarisch landschap.

FOTO: JGEORGE STOENBROEK

Een voorbeeld van productontwikkeling is de productie van Meshanger kaas. Nederland heeft vooral een reputatie op het gebied van geperste kazen, maar vroeger werden er ook beroemde zachte kazen gemaakt. De Meshanger vindt zijn oorsprong in de Edammer kaasmakerij in Noord-Holland. De Meshanger werd genuttigd als dessert-kaas door mensen uit goeude kringen. Met het begin van de tweede Wereldoorlog werd de productie gestaakt en is later nooit hervat. Als het aan de werkgroep productontwikkeling van SPB ligt komt daar binnenkort veran-

dering in. Op een melkveehouderij-bedrijf in de Beemster zijn de eerste Meshanger kaasjes geproduceerd.

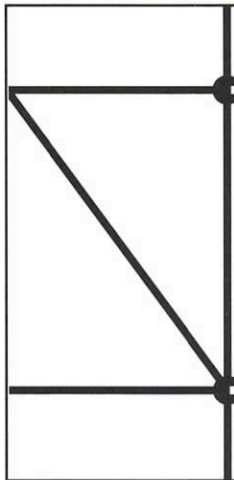
FOTO: MARIAN SLOT

- Agrarische Toerisme
- Beemster Landschap
- Productontwikkeling

Infocenter Beemster

Het verhogen van de bekendheid en het wekken van belangstelling voor de cultuurhistorische kwaliteiten en de activiteiten en producten van de agrarische sector in de Beemster moet leiden tot meer bezoekers uit binnen- en buitenland. Het Infocenter Beemster, in het complex Westerhem, speelt daarbij een centrale rol als ontvangstruimte, centrum voor activiteiten en verwijzingen. Voor de Stichting Plattelandsvernieuwing Beemster een uitstekende mogelijkheid de initiatieven van de verschillende individuele vernieuwers te ondersteunen en te promoten.

Ton Kraakman

aannemersbedrijf

M. DUINMAIJER bv

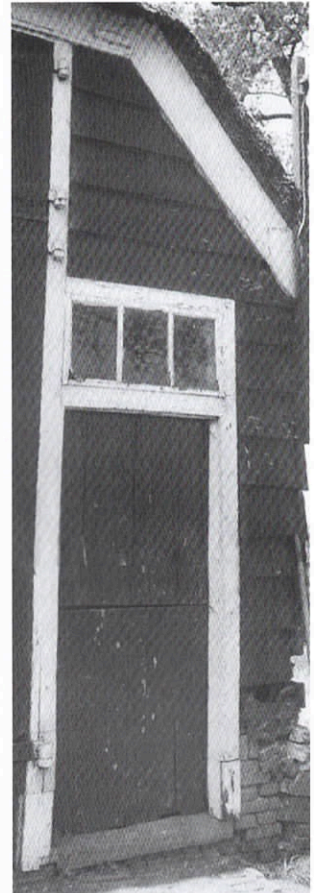
*nieuwbouw
verbouw
restauratie
onderhoud
houtskeletbouw
machinale houtbewerking*

Oostdijkje 8, 1483 AA De Rijp
tel: 0299 - 673487 / 671345
fax: 0299 - 674626

buro architect w.schagen h.b.o. b.n.a.
leijerdijk 13 1733 ja nieuwe niedorp telefoon (0226) 411644 fax 413104

*Voor verantwoord
tweede gebruik
van uw stolp*

Architektenburo Cornelis de Jong bna

Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473

van der Bel b.v.

SLOOPWERKEN EN ASBESTSANERING

- Sloopwerken • Renovatiesloopwerk
- Asbestsanering • Brandschade-, c.q. opruimingswerkzaamheden

Zuiderzeestraat 16, 1719 LA Aartswoud
Telefoon 0229-581327, Fax 0229-582772

- Voor al uw: • Hout- en Timmerwerken
• Renovatiewerkzaamheden
• Onderhoudswerken • Kleine nieuwbouw

*Tevens plaatsen wij
kozijnen, ramen en deuren*

H.G. Jonk & Zn. Aannemingsbedrijf

Westeinde 26-28 - 1636 VE Schermerhorn
Tel. (072) 502 14 90 - Faxnr. (072) 502 25 13

www.sanderdouma.nl

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**architektenburo
sander douma bna**

1841 gb stomporetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803
e-mail: post@sanderdouma.nl

LAST VAN HOUTWORM? BEL GRATIS: 0800 - 0242000

Attack Pestcontrol is reeds 35 jaar gespecialiseerd in houtverduurzaming en vogelwering.
Gratis vrijblijvend inspectie en advies.
Door heel Nederland.

ALKMAAR
ATTACK[®]
DE BESTE VERDEDIGING

S.V.O.
GEDIPLOMEERD

VOORHEEN ZUURBIER'S ONGEDIERTEBESTRIJDING

RIETDEKKERSBEDRIJF

V.O.F. J.P. Kooijman

Ruigeweg 119
1751 HJ Schagerburg
Telefoon 0224 - 57 13 28
Fax 0224 - 57 31 68

Steeds meer stolpen?

Steeds meer stolpen worden geteld in het kader van het Stolpen-inventarisatieproject. De eerste fase van het project waarbij de Historische Verenigingen zijn ingeschakeld loopt volop. Half april waren er 42 inzendingen binnen. Van de nog resterende 24 tellingen wordt op korte termijn een tiental afgerond. Van enkele plaatsen is nog geen zekerheid of de inventarisatie wordt uitgevoerd. De verenigingen aldaar zijn er nog niet zeker van hun medewerking te kunnen verlenen; zoniet dan zullen in deze plaatsen alsnog vrijwilligers worden geworven.

Op dit moment zijn 1.990 formulieren binnen, dat betekent 1.990 getelde en beschreven stolp-boerderijen, vergezeld van 3.309 foto's. De inventarisatie is een samenwerking met de Stichting Geschiedbeoefening en Provinciale Welstandszorg.

Een tussenstand

De inventarisatie in de Rijk, Graft, West- en Oost-Graftdijk, Starnmeer, Markenbinnen, Noordeinde, Driehuizen en Grootschermer levert 121 stolpen op. Het werk is op uitermate vakkundige wijze uitgevoerd door Nico Stroet, voor de Oudheidkundige Vereniging Graft-De Rijk. De presentatie van zijn telling kan een schoolvoorbeeld worden

genoemd: ringband met ingevulde vragenformulieren; foto's en een CD-Rom met meer dan 300 afbeeldingen van de betreffende stolpen, o.a. interieuropnamen. Bij veruit de meeste boerderijen had Nico Stroet overleg met de bewoners en dat leverde een schat aan gegevens op. Verhelderend is een inzicht van het gebruik van de stolpen:

- kunstenaarsatelier
- paardenstalhouderij (2)
- fysiotherapie-instituut
- schoonheidsinstituut
- tuincentrum
- transportbedrijf
- aannemerij
- reclamebureau
- werkplaats

(overigens in de meeste gevallen met inpandig woongedeelte). ▲

	Agrarisch in gebruik	Ander (bedrijfs-) gebruik	Woonbestemming	Totaal
De Rijk	3	1	4	8
Graft	4	-	16	20
W-en O-Graftdijk	-	3	6	9
Noordeinde	1	-	4	5
Starnmeer	21	2	7	30
Markenbinnen	1	2	6	9
Driehuizen	2	-	8	10
Grootschermer	4	1	25	30
Totaal	36	9	76	121

Stolpen in een dorpsomgeving tonen vooral gebruik als woonbestemming of ander bedrijfsmatig gebruik. Het buitengebied bevat vooral boerderijen die nog, zij het voor een deel van het gebouw, agrarisch in bedrijf zijn. Het andere gebruik is:
- kunstgalerie (2)

Lezingen en tentoonstelling

Naar aanleiding van de stolpen-inventarisatie zijn er op uitnodiging van Historische Verenigingen tot nu 10 lezingen gehouden (Warmenhuizen, Alkmaar -2x-, Enkhuizen, Wognum, Middenbeemster, Hauwert, Akersloot, Callantsoog en Uitgeest). Voor de komende tijd zijn er boekingen voor Midwoud (29 mei), Kwadijk (begin sept.), Purmerend (11 okt.), Abbekerk (8 nov.) en Bergen (voorjaar 2001). In najaar 2001 volgen lezingen voor 'Vrouwen van Nu' in Blokker en Landsmeer.

De reizende tentoonstelling 'De stolp in beeld' was dit jaar te zien in Warmenhuizen (gemeentehuis Harenkarspel) en is t/m 17 mei als onderdeel van een educatief project opgesteld in de Bonifatiuschool in Spanbroek. Daarna zal de tentoonstelling te zien zijn in het Agrarisch Museum Westerhem in Middenbeemster, t/m augustus. In het najaar is Schagen aan de beurt. Voor 2002 zijn nog perioden vrij. ▲

De stolp "Antaris" in de Starnmeer herbergt drie wooneenheden.

STOLPEN IN HET NIEUWS **Stolpenwinkel**

Uit het Noordhollands Dagblad, verzameld door Ed Dekker, journalist.

(Zie bon op pagina 7)

De gemeente **BEEMSTER** koopt en ver-koop 'Klein Volgerwijck'. De stolpaan-koop was te doen om het omringend land en daarmee een manege en een tankstation uit het dorp weg te krijgen.

Het bedrijf Dirk Scheringa Beheer brengt een aangekochte stolp in **SPANBROEK** terug in oude glorie, met authentieke raampartijen en een traditionele dak-kapel. Eerder dreigde sloop.

Kordaat optreden van de brandweer voorkomt het verloren gaan van een stolp in **OB DAM**. In de leegstaande boer-derij was brand gesticht. De schade is beperkt.

Een vervallen stolp in **GROOTE KEETEN** zal na tien jaar van leegstand plaats maken voor een nieuw exemplaar, geheel om in te wonen.

De gemeente **TEXEL** staat het ombouwen van een schuur tot woning toe. Voorwaarde is dat het karakter van de stolp behouden blijft. Ook een monu-mentale iep van honderd jaar naast de stolpschuur moet ongeschonden blijven.

Om nooit om te slaan: het voorblad van de Monumentenkalender Hoorn 2001 met de eerbiedwaardige 17de eeuwse herenboerderij De Barmhartige Samaritaan in Westerblokker.

De nieuwe eigenaar krijgt toestemming voor splitsing van zijn stolp in **KOLHORN**. Met de aankoop verdween het gevaar van sloop om ruimte te maken voor nieuwbouwwoningen. Een succes van de geza-menlijk actievoerende Bond Heemschut en Boerderijstichting Noord-Holland.

Een mooie twee-eenheid: een oude stolp bij **DE RIJP** met pal ernaast een nieuwe, door Leo Witteman ontworpen nieuwe schuur in oudhollands model; met traditionele verbindingsmiddelen in plaats van spijkers.

Een nieuw leven voor Troll, het voor-malig jongeren centrum in **HOORN**. De stolp is verkocht aan twee particulieren die er willen wonen en werken. De gemeente staat sloop niet toe.

De leegstaande boerderij 'Ons Genoegen' ('Hogenes') aan de Spaarndammerdijk in **AMSTERDAM-WEST** werd gekraakt en vervolgens door de Deelraad zeer dras-tisch onbewoonbaar gemaakt. Acties hebben geleid tot de val van de wet-houder en over behoud en bestemming wordt overlegd.

'Dijkzicht', tussen **OUDORP** en de **SCHERMER** is gesloopt nadat de boerderij was gekraakt. De eigenaar ging in eerder stadium niet in op een voorstel van de gemeente Alkmaar tot behoud. ▲

Videoband

De 10 mooiste stolpen van Noord-Holland van binnen en van buiten en prachtige voorbeelden van het tweede gebruik van stolpen zijn in beeld gebracht op de videoband die zojuist opnieuw is uitgebracht: f 25, incl. porto.

De stolp op kaart

De set ansichtkaarten '8x Stolp' is aan te schaffen voor f 10,-, incl. porto.

Leidraad 'Richtlijnen'

De instructieve uitgave 'Richtlijnen voor herbestemming van stolpboerderijen' (oftewel De Dans der Daklichten) ziet omstreeks eind juni het licht. Een publi-catie uitgegeven i.s.m. Steunpunt Cultureel Erfgoed en Provinciale Welstandszorg. Primair bestemd voor overheden, welstandscommissies en architecten maar ook voor degenen die een stolp willen restaureren en renoveren vormt deze uitgave een instructieve lei-draad om met behoud van het karakter van de stolp woonwensen te realiseren. f 17,50, incl. porto.

Het boek 'De stolp te kijk' is uitver-kocht. In verband met de blijvende vraag wordt een herdruk voorbereid. ▲

In Nieuwsbrief 31, september 2001:
De nieuwbouwstolp.

Nieuwsbrief nr. 30 van de Boerderijen-stichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', mei 2001.

Secretariaat: Schapenlaan 20,
1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88,
fax 072 - 581 68 87, e-mail stolpen@xs4all.nl
website: www.boerderijstichting.nl

Giro 338181 t.g.v. Boerderijstichting
Noord-Holland, Bergen NH.

Redactie: Mart Groentjes en
Willem Messchaert

Grafische verzorging: Carla Buijsman,
Le Bureau, Zwaag (0229 - 21 73 46)

Advertenties: Mooijman Media- en
Projectmanagement, Zwaag (0229 - 24 46 27)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 1.900 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 3 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Het bestuur van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

E. Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

M. Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

J. van Diepen (penningmeester)
Zuiderdracht 14, 1696 AL Oosterblokker

W. Messchaert (perscontacten, vierkantdeling)
Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

S. Douma, Schermerhorn
C. de Jong, Middenbeemster

N. de Vreeze, Alkmaar
W. Schermerhorn, Grootschermer

F. Truijens, Zuiderwoude
P. Verhoeven, Heerhugowaard

A. Zandt, Twisk
C. Janssen, Hoofddorp

Erelid:

dr. ir. R. van de Waal, Heemstede

De adviseringscommissie:

S. Douma, A. Geertman (boerenerven), C. de Jong, ing. P.J. Pretz (secretaris) en F. Truijens.

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische onderwerpen 'op locatie' uit te brengen. Voor een dergelijk (eerste) advies wordt een bijdrage van f 100,- in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan de secretaris van de adviseringscommissie: ing. P.J. Pretz, Kanaaldijk 142, 1831 BA Koedijk.
Telefonisch dagelijks bereikbaar tussen 10.00 en 16.00 uur: 072 - 562 47 05.

Stolpjes

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is f 25,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!
- Bij acceptgirokaart-overschrijving graag uw naam en adres vermelden.